

Decyzja
Prezydium KK
nr 126/24

ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (przedstawiciel wnioskodawców poseł Michał Wawer), projekt skierowany do konsultacji 5 września 2024 r.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie ocenia poselski projekt zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Projekt przewiduje wprowadzenie dobrowolnej składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” postrzega projekt jako zawierający skrajnie szkodliwą społecznie konstrukcję. Jest to projekt, w którym nie bierze się pod uwagę perspektywy długookresowej i którego konsekwencje społeczne i gospodarcze mogłyby być skrajnie niekorzystne.

Jako podstawowe założenie, w ocenie Prezydium KK NSZZ „Solidarność”, należy przyjąć zasadę, że składki na FUS odprowadzane przez przedsiębiorców powinny pozwalać na zgromadzenie kapitału na indywidualnym koncie, który zapewniałby przyszłą emeryturę przynajmniej w zagwarantowanym ustawowo minimalnym wymiarze. To oznacza, że wszelkie ulgi w składkach na FUS dla przedsiębiorców nie powinny uszczuplać kapitału zgromadzonego na indywidualnym koncie przedsiębiorcy w stopniu uniemożliwiającym wypłatę minimalnej emerytury w przyszłości. Inne założenie spowoduje konieczność wydatkowania ogromnych środków publicznych na zapewnienie minimum egzystencji tych osób w okresie poprodukcyjnym.

Prezydium KK chce także zwrócić uwagę, że wdrożenie prawie 20 lat temu ryczałtowego systemu oskładkowania ZUS dla przedsiębiorców następowało w określonych warunkach techniczno-organizacyjnych, gdzie możliwości kontroli faktycznie uzyskiwanych dochodów małych przedsiębiorców przez aparat skarbowy i ZUS były bardzo ograniczone. Uznano zatem, że lepiej oprzeć cały system na ryczałcie. Obecnie aparat państwowy dysponuje znacznie lepszymi możliwościami technicznymi i organizacyjnymi,

o czym świadczą osiągnięcia w egzekwowaniu podatków (w szczególności VAT). Należy zatem rozważyć odejście od ryczałtowych form oskładkowania ZUS dla działalności gospodarczej na rzecz kryterium dochodowego, podobnie jak w przypadku osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Omawiany projekt poselski zbudowany jest na przyjęciu trzech błędnych, ale obecnych w debacie społecznej i gospodarczej założeniach:

- im więcej przedsiębiorców (osób zajmujących się działalnością gospodarczą), tym lepiej dla gospodarki i społeczeństwa;
- nowo powstałe przedsiębiorstwa są zakładane z myślą o rozwoju i zatrudnieniu pracowników w przyszłości;
- zachęty do zakładania nowych przedsiębiorstw prowadzą do poprawy koniunktury gospodarczej i wzrostu PKB.

Powyższe nie znajduje żadnego odbicia w rzeczywistości.

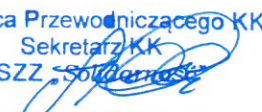
Jak pokazują badania empiryczne prowadzone w latach 2015–2018 zdecydowana większość (2/3) założycieli startupów traktuje samozatrudnienie jako docelowy model biznesowy. Wśród pozostałych, którzy ewentualnie rozważają zatrudnienie pracowników w przyszłości, występuje zjawisko nadmiernego optymizmu. W efekcie spośród 250–300 tys. osób rozpoczynających w Polsce każdego roku działalność gospodarczą mniej niż 10% ma szansę zostać pracodawcami w przyszłości (porównaj: Jerzy Cieślik *Samozatrudnienie w Polsce na tle tendencji ogólnoświatowych: wyzwania w sferze polityki wspierania przedsiębiorczości i zabezpieczenia społecznego emerytów*; Studia BAS Nr 2(58)/ 2019).

Należy także podkreślić, że preferencje dla mikro działalności gospodarczej budzą szczególne zastrzeżenia, wobec znacznego zróżnicowania produktywności pracy w Polsce i nieproporcjonalnie dużego, w porównaniu z państwami najwyżej rozwiniętymi, zaangażowania pracujących w mało wydajnych podmiotach gospodarczych, głównie w mikroprzedsiębiorstwach (porównaj A. Łaszek, R. Trzeciakowski, *Tylko 5,6 mln osób wytwarza połowę polskiego PKB*, analiza 8/ 2018 Forum Odpowiedzialnego Rozwoju, Warszawa 2018).

Gdańsk, 25 września 2024 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz